T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/62
KARAR NO : 2023/246
KARAR TR : 27/03/2023

ÖZET: İdari yargı yerinde açılan davanın öncesindeadli yargı yerince aynı konuda verilmiş kesin veya kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmadığı anlaşıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ü. O. T. A.Ş
Vekili : Av. T. Ç
Davalı : İstanbul Valiliği
Vekili : Av. H. S. Ç

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı Örgütlü Suçlar Soruşturma Bürosunun 2022/16489 sayılı el koymanın onanması ve inceleme talep yazısı üzerine davacı şirkete ait .... FBP .... ve .... DMS .... plakalı araçlar hakkında, Bakırköy 3. Sulh Ceza Hakimliği 25/05/2022 tarih ve D.İş No. 2022/3059 sayılı kararı ile,*"Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti yapmak suçunda kullanıldığı tespit edilen .... FBP .... sayılı Peugeot marka araca .... DMS .... plakalı KİA marka araca ve ... LL .... plaka sayılı Clio marka araca 5271 sayılı CMK'nın 128/4. maddesi uyarınca trafik kaydına şerh konulmak suretiyle el koyma izninin verilmesine"* karar vermiş, verilen karara davacı vekili, 2313 sayılı Kanun'un Ek 2. maddesi kapsamında verilen bu kararın usul ve kanuna aykırı olduğunu ileri sürerek, itiraz etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği 21/06/2022 tarih ve D.İş No. 2022/3958 sayılı kararı**le, fiziki el koyma ve tasfiyeye ilişkin itirazın, idari işlem olup hakimliğin görev alanında bulunmaması nazara alındığında, görev yönünden reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"..... FBP .... ve .... DMS ....*plakalı araçların el koyma işleminin CMK 128/4 maddesi gereğince siciline şerh konulması suretiyle yapılmasına karar verildiği, kararda 2313 sayılı Kanun'un Ek-2 maddesi gereğince fiziki el koyma ve alıkonulma kararı verilmediği, ilgili araçlara CMK 128/4 maddesi gereğince ilişkin trafik siciline şerh vermek suretiyle ilgili olan kararın usul, yasa ve delillere uygun olduğu, fiziki el koymaya ilişkin dosya kapsamında herhangi bir kararın bulunmadığı, fiziki el koyma ve tasfiyeye ilişkin işlemin idari bir işlem olup hakimliğimiz görev alanında bulunmadığı anlaşılmaktadır."*

3. Davacı vekili, fiziki el koymaya ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İstanbul 13. İdare Mahkemesi 19/12/2022 tarih ve E.2022/1491 sayılı kararı** ile, 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun uyarınca, davacıya ait araçlara fiziken el konulmasına yönelik işleme ilişkin işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu belirterek,2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiş, getirtilen adli yargı dosyası ile birlikte dava dosyasını Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısımları şöyledir:

"..İdari yargının görev alanının tespitinde belli başlı üç ölçüt kabul edilmektedir. Bunlardan "kamu gücü" ölçütüne göre, idare, tek yanlı, egemenliğin bir parçası olarak emretme gücü (kamu kudreti) kullanmaktadır ve ilgililere bu tek yanlı iradesini gerektiğinde zorla kabul ettirmek yetkisine sahiptir. Bu sebeple, idarenin kamu gücü kullanarak yaptığı işlemler ve eylemler, idari yargının görev alanına girer.

"Kamu hizmeti" ölçütüne göre ise idari yargının görev alanı kamu hizmeti kavramıyla açıklanmaktadır. İdarenin kamu hizmeti görmek için yaptığı işlem ve eylemler, idare hukukunun alanına girmektedir, ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözüm yeri de idari yargıdır. "Karma ölçüt"e göre ise idarenin üstlendiği hizmetlerin artması ve çeşitlenmesi, kamu hizmeti ölçütünü yetersiz kılmıştır. Günümüzde birçok kamu hizmeti, idare hukuku kurallarına göre değil özel hukuk kurallarına göre yürütülmeye başlanmıştır. Örneğin elektrik, doğal gaz dağıtım, iletim ya da elektronik haberleşme gibi. Bu sebeple, günümüzde idari yargının görev alanının tespitinde yürütülen faaliyetin niteliğinden daha ziyade, faaliyeti yürüten ya da işlemi tesis eden ve uygulayan kuruluşun özel hukuku aşan, özel hukukta rastlanmayacak yetkiler kullanıp kullanmadığı önem taşımaktadır. İdarenin özel hukuku aşan, özel hukukta rastlanmayacak yetkiler kullanarak yaptığı işlem ve eylemlerinin denetiminin idari yargının görev alanına girdiği kabul edilmektedir.

Belirtilen ölçütlere göre kamu gücü kullanılarak tesis edilen işlemler bakımından işlemi tesis eden kuruluşun; özel hukuk hükümlerine göre kurulmuş olması ya da yönetilmesi tesis edilen işlemin "idari" niteliğini değiştirmediği gibi, bu işlemlerin iptali için açılacak davaların da idari yargı mercilerinin görev alanına girdiği kuşkusuzdur.

Ancak, bir işlemin idari işlem olup olmadığı konusunda asıl ayırt edici unsur işlemin idare işleviyle ilgili bir alanda, kamusal yetki ve usuller kullanılarak yapılması, başka bir deyişle idare hukukunun ilke ve kurallarına tabi olmasıdır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirkete ait .... FBP .... ve .... DMS .... plakalı araçlar hakkında, Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 128/4 maddesi uyarınca Bakırköy 3.Sulh Ceza Hakimliği'nin 2022/3059 D.İş sayılı kararı ile araçların trafik siciline şerh vermek suretiyle el konulmasına karar verildiği, ancak bu karar üzerine söz konusu araçların trafik sicillerine şerh düşüldükten sonra araç sahibine iadesi gerekmekte ise de, CMK 128/4 maddesi uyarınca şerh verilmek suretiyle el konulan araçlar hakkında, 2313 sayılı Kanun'un Ek 2.maddesinin (a) ve (c) bentleri uyarınca araçlara idare tarafından fiziken el konulması üzerine, söz konusu fiziki el koyma işlemine karşı davacı tarafından Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği'nin 2022/3958 değişik iş sayılı dosyasında, fiziki el koymaya ilişkin işleme karşı yapılan itiraz yönünden, itiraza konu işlemin idari bir işlem olduğu gerekçesiyle itirazın görev yönünden reddine karar verilmesi üzerine, davacı tarafından, fiziki el koymaya ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu işlemin; Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 128/4 maddesi uyarınca el koyma kararı sonrası, idarece tesis edilebilecek işlemlere yönelik olarak düzenlenen, 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun'un Ek 2. maddesi uyarınca tesis edilen bir işlem olduğu, ancak mezkur mevzuattan kaynaklı ortaya çıkan hukuki ihtilafların çözümünde, 2313 sayılı Kanun'da idari yargının görevli olduğuna ilişkin herhangi bir özel düzenlemenin yer almadığı, Yargı sistemimizde idari yargı mahkemelerinin özel yetkili mahkemeler olduğu, genel yetkili mahkemelerin adli yargı mahkemeleri olduğu, buna göre, 2313 sayılı Kanun uyarınca tesis edilen bir işlemden kaynaklı uyuşmazlığın idari yargı mercilerince çözümlenebilmesi için, bunun mevzuatımızda özel olarak belirtilmiş olması gerektiği, aksi halde, yani mevzuatın idari yargıyı açıkça yetkili kılmadığı hallerde genel yetkili yargı mercileri olan adli yargı mercilerinin görevli olacağı açıktır.

Bu durumda; 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında uyarınca, davacıya ait araçlara fiziken el konulmasına yönelik işleme ilişkin işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu anlaşıldığından, 2247 Sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerektiği sonucuna varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

5. Uyuşmazlık Mahkemesinin görev ve yetkileri, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 158. maddesi ile 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde açıkça gösterilmiş, Mahkeme adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili kılınmıştır.

6. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesi şöyledir:

"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir."

7. Aynı Kanun'un 19. maddesi şöyledir:

"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerinekendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davadagörevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."

8.Kanun'un 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesinin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

İlk İnceleme

9. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer Topal'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/03/2023 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

10. Dosyanın incelenmesinden, Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı Örgütlü Suçlar Soruşturma Bürosunun 2022/16489 sayılı el koymanın onanması ve inceleme talep yazısına istinaden, uyuşturucu maddelerin ele geçirilmiş olduğu .... FBP .... ve .... DMS .... plakalı araçlar hakkında, Bakırköy 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 2022/3059 D.İş sayılı kararı ile, *"CMK'nın 128/4 maddesi uyarınca trafik kaydına şerh konulmak suretiyle el koyma izninin verilmesine"* karar verildiği, bu karara davacı tarafından itiraz edilmesi üzerine, Bakırköy 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 21/06/2022 tarih ve D.İş No. 2022/3958 sayılı kararı ile, *".... FBP .... ve .... DMS .... plakalı araçların el koyma işleminin CMK 128/4 maddesi gereğince siciline şerh konulması suretiyle yapılmasına karar verildiği, kararda 2313 sayılı Kanun'un Ek-2 maddesi gereğince fiziki el koyma ve alıkonulma kararı verilmediği, ilgili araçlara CMK 128/4 maddesi gereğince ilişkin trafik siciline şerh vermek suretiyle ilgili olan kararın usul, yasa ve delillere uygun olduğu, fiziki el koymaya ilişkin dosya kapsamında herhangi bir kararın bulunmadığı"* gerekçesiyle *" fiziki el koyma ve tasfiyeye ilişkin işlemin idari bir işlem olup hakimliğimiz görev alanında bulunmadığına"* karar verildiği, diğer bir deyişle, adli yargı yerinceidari yargı yerinin görevli olduğuna dair verilmiş yargı yoluna ilişkin bir görevsizlik kararının bulunmadığıanlaşılmıştır.

11. İstanbul 13. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulabilmesi için, adli yargı yerince aynı konuda verilmiş kesin veya kesinleşmiş, idari yargı yerinin görevli olduğuna dair bir görevsizlik kararı bulunması, bunun üzerine kendisine açılan davada adli yargı yerinin görevli olduğu kanısına varması ve görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurması gerektiği açıktır. Oysa olayda, adli yargı yerince davacı hakkında aynı konuya ilişkin olarak verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmadığı, böylece ortada 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen biçimde, idari yargı yerinde açılan davanın öncesinde, adli yargı yerince aynı konuda verilmiş kesin veya kesinleşmiş bir görevsizlik kararının bulunmadığı kuşkusuzdur.

12. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 13. İdare Mahkemesince davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için yaptığı başvurunun, idari yargı yerindeaçılan davanın öncesinde adli yargı yerince aynı konuda verilmiş kesin veya kesinleşmiş,idari yargı yerinin görevli olduğuna dair bir görevsizlik kararı bulunmadığı anlaşıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde belirtilen koşulların oluşmaması nedeniyle, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yöntemine uygun bulunmayan başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde belirtilen koşulların oluşmaması nedeniyle, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yöntemine uygun bulunmayan BAŞVURUNUN REDDİNE,

27/03/2023 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN